

Metody oddziaływań wychowawczych

Parenting methods

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2024/2025
Kierunek studiów	Psychologia
Rok i semestr studiów	Rok IV/ Semestr VII
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia na kierunku	Ogólnoakademicki
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Specjalnościowy
Nazwa specjalizacji (jeśli przedmiot specjalizacyjny)	Psychologia dzieci i młodzieży
Status przedmiotu	Do wyboru

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS	Forma zaliczenia	Waga
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne			
Wykład	30	16	4	Egzamin	100%
Razem za zajęcia dydaktyczne	30	16			
Praca własna studenta	50	64			
Ogółem	100	100			

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Zapoznanie studentów z modelami teoretycznymi, procesami i czynnikami wpływającymi na i kształtującymi rodzicielstwo i wychowanie.
2.	Prezentacja współczesnych klasyfikacji i podziałów oddziaływań wychowawczych oraz dowodów empirycznych na ich efekty.
3.	Zapoznanie studentów z możliwościami interwencji i wsparcia psychologicznego w zakresie oddziaływań rodzicielskich.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Student zna i rozumie współczesne rozumienie procesu rodzicielstwa w psychologii akademickiej, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązujących klasyfikacji i kategoryzacji oraz kierunków badań empirycznych w tym obszarze.	PS_WG01_Mgr PS_WG04_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte.
W2	Student zna i rozumie determinanty psychologiczne i społeczne zróżnicowanych praktyk i postaw rodzicielskich oraz ich wpływ na rozwój psychospołeczny dziecka.	PS_WG06_Mgr PS_WG12_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte.
W3	Student zna i rozumie możliwości wsparcia psychologicznego w zakresie kształtowania i korygowania praktyk rodzicielskich i wychowawczych.	PS_WG01_Mgr PS_WG06_Mgr PS_WG12_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte (z zakresu rozwiązywania problemów).

UMIĘJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Student potrafi przeprowadzić ocenę i analizę oddziaływań rodzicielskich i wychowawczych w konkretnym przypadku, wskazując na zasoby, deficyty oraz potrzeby zaangażowanych wychowawców i dzieci.	PS_UW02_Mgr PS_UW03_Mgr PS_UW04_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu rozwiązywania problemów).
U2	Student potrafi zaplanować program wsparcia psychologicznego zorientowanego na wykształcenie odpowiednich oddziaływań wychowawczych w celu rozwiązania problemu behawioralnego lub kompensacji wskazanego deficytu.	PS_UW06_Mgr PS_UW08_Mgr PS_UW09_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu rozwiązywania problemów).
U3	Student potrafi uczestniczyć w roli psychologa w interdyscyplinarnych zespołach psychologiczno-wychowawczych.	PS_UK01_Mgr PS_UK02_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu rozwiązywania problemów).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Student jest gotów do promowania trafnej wiedzy z zakresu psychologii wychowawczej w zróżnicowanych kontekstach profesjonalnych i publicznych.	PS_KO01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, debata, pytania i odpowiedzi).
K2	Student jest gotów do dalszego samodzielnego rozwoju w zakresie wiedzy i kompetencji dotyczących psychologii wychowawczej.	PS_KO01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, debata, pytania i odpowiedzi).
K3	Student jest gotów do uczestnictwa w zróżnicowanych projektach badawczych, klinicznych i społecznych nakierowanych na rodzicielstwo i wychowanie.	PS_KO01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, debata, pytania i odpowiedzi).

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin	
		Wykład	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Konteksty rodzicielskie/wychowawcze i specyficzne wyzwania. Wychowywanie dzieci i rodzeństwa; różnice międzypłciowe; dzieci z niepełnosprawnościami, cierpiące na zaburzenia rozwojowe, behawioralne, psychiczne. Nietradycyjne formy rodzin.	3	1
2.	Wychowanie i temperament – ścieżki interakcji. Temperament rodziców i dziecka. Teoretyczne mechanizmy wzajemnego wpływu temperamentu, środowiska i wychowania – relacje rodzice-dziecko i dziecko-rodzice.	3	2
3.	Zmienne opisujące rodzicielstwo i wychowanie. Cechy demograficzne i społeczno-kulturowe. Przywiązanie. Fazy rozwojowe rodzicielstwa. Style i postawy rodzicielskie. Poczucie sprawczości rodzicielskiej. Dobrostan psychologiczny, zdolności regulacji emocji oraz wartości rodziców.	3	2
4.	Wychowanie a samoregulacja dzieci. Wychowanie w perspektywie teorii SDT. Strategie kształtowania regulacji behawioralnej i emocjonalnej dzieci: zaangażowanie rodzicielskie, wsparcie vs. kontrola, nadawanie struktury. Wyniki badań empirycznych. Rodzicielskie strategie zarządzania i rozwiązywania konfliktów – wyniki badań empirycznych, możliwości wsparcia.	3	2
5.	Samoregulacja dzieci a dyscyplina i kary. Definicje pojęć. Predyktory i konsekwencje rodzicielskiej dyscypliny dla zachowania dzieci. Kara cielesna – badania empiryczne potwierdzające szkodliwość.	3	2
6.	Wychowanie a rozwój prospołeczny dzieci. Teoria społecznego uczenia się, poznawczego rozwoju moralnego. Kształtowanie rozwoju prospołecznego: werbalizacje i przypisywanie odpowiedzialności, kary, ekspresje warunkowej akceptacji, ciepło i wsparcie emocjonalne, modelowanie i wzmacnianie. Programy szkoleniowe dla rodziców wspierające prospołeczne oddziaływania wychowawcze – przegląd badań.	3	2
7.	Rozwój rozumienia moralności dzieci a wychowanie. Różnice w stylach przywiązania, stylach rodzicielskich i responsywności rodzicielskiej a rozwój moralności dzieci. Nieskuteczne i krzywdzące strategie – kary, poczucie winy i wstyd.	3	1
8.	Rozwój językowy w kontekście wychowawczym. Zmienne charakteryzujące komunikację rodzice-dzieci: mowa skierowana do dzieci, responsywność, informacyjność treści. Język i zabawa niesymboliczna i symboliczna. Różnice międzypłciowe w rodzicielskich oddziaływaniach na dziecięcy język. Wspieranie rozwoju językowego i dwujęzyczności; kompensacja zaburzeń rozwojowych w obszarze języka – perspektywa badawcza, możliwości interwencji.	3	2
9.	Celowe wspieranie rozwoju dzieci: wspieranie rozwoju poznawczego – strategie, programy, zalecenia. Wspieranie efektywności szkolnej dzieci. Celowe kształtowanie umiejętności psychologicznych i społecznych u dzieci.	3	1
10.	Wprowadzenie do stosowanej analizy zachowania: cele, konteksty stosowania, empiryczne dowody na skuteczność w rozwiązywaniu problemów i konfliktów, kształtowaniu zachowań.	3	1
Razem		30	16

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną, analiza przypadków i przykładów, dyskusja, debata.

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Wagi (%)

	Wykład
Egzamin pisemny	100
Razem	100

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Lektura obowiązkowa	25	39
2.	Przygotowanie do egzaminu	25	25
Razem		50	64

Literatura obowiązkowa

1.	Przetacznik-Gierowska, M., Włodarski, Z. (2014). <i>Psychologia wychowawcza</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN.
2.	Liberska, H., Trempała, J. (2020). <i>Psychologia wychowania. Wybrane problemy</i> . Wydawnictwo Naukowe PWN.
3.	Bornstein, M. H. (2019). <i>Handbook of parenting</i> . Routledge.

Literatura uzupełniająca

1.	Kuppens, S., & Ceulemans, E. (2019). Parenting styles: A closer look at a well-known concept. <i>Journal of child and family studies</i> , 28(1), 168-181.
2.	Kulesza, M. (2017). <i>Rodzinne zasoby w pedagogice społecznej i praktyce psychopedagogicznej</i> . Difin.
3.	Ciczkowska-Giedziun, M., Krasiejko, I. (2024). <i>Pedagogiczne aspekty pracy asystenta rodziny: Między wsparciem rodziny a ochroną dziecka przed krzywdzeniem</i> . Difin.

Inne materiały dydaktyczne

1.	
2.	
3.	